

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Dagmar Mørk Jensen (RV).

Formanden:

Den pågældende har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra c.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt fra og med den 11. maj 1987, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg beder om ro i salen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Annelise Gottfredsen (KF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til et medlem og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget.

Fru *Dagmar Mørk Jensen* er valgt i Viborg Amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes ingeniør *C. J. Frank Pedersen*, der nu er 1. stedfortræder for Det Radikale Venstre i denne amtskreds.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde den 28. april 1987 behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Ingeniør *C. J. Frank Pedersen* godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 11. maj 1987.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 196:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov og lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. (Forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering).

Af *Ebba Strange* (SF) og *Bernhard Baunsgaard* (RV) m.fl.

(Fremsat 12/2 87. Første behandling 27/3 87. Betænkning 30/4 87. Anden behandling 5/5 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Albrechtsen (VS):

Jeg skal blot meddele, at VS må undlade at stemme til dette lovforslag, hvis intention vi naturligvis grundlæggende har sympati for, nemlig at bekæmpe diskrimination på grund af seksuel orientering. Men der er også et andet hensyn i denne sag, som må veje tungt, nemlig hensynet til ytringsfriheden og ytringsfrihedens grænser.

Det kan ikke nytte, at man fortsætter med at tage det ene område efter det andet ind af ytringer, som kan kriminaliseres. Vi har jo set, at journalister f.eks. kan få problemer, hvis de af hensyn til offentlighedens kendskab til sådanne ting viderebringer, refererer de udtalelser, nogle kommer med, f.eks. af racistisk art. Netop for at bekæmpe racismen er det nødvendigt at få dem frem i lyset.

Der er så mange betænkeligheder ved at fortsætte ad denne vej, at vi desværre er nødsaget til at undlade at stemme, selv om intentionen i lovforslaget som sagt naturligvis er korrekt.

Torben Lund (S):

Jeg skal kun gøre nogle ganske få bemærkninger.

Vi vedtager jo i dag, at der skal være forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering, og det vil i praksis nok vise sig, at det bliver et forbud mod diskrimination på grund af homoseksualitet. Det umiddelbare resultat af vedtagelse af udvidelsen af an-

[Torben Lund]

tidiskriminationslovgivningen bliver naturligvis, at bøsser og lesbiske herefter får juridisk sikkerhed imod diskrimination på grund af deres homoseksualitet.

Men det er i virkeligheden ikke den store gevinst ved vedtagelsen i dag. Vi kan ikke lovgive os ud af diskrimination. Vi kan ikke straffe os ud af diskrimination. Jeg tror, at sidegevinsterne af det, vi vedtager i dag, er langt større, nemlig at vi med den debat, der nu har været om diskriminationslovgivningen, den debat, der vil komme i den kommende tid, kan være med til at forøge befolkningens viden om homoseksualitet og forhåbentlig også være med til at skabe en større tolerance, være med til at fjerne nogle diskriminerende holdninger over for bøsser og lesbiske.

I sammenhæng med det – og det er måske i virkeligheden det allervigtigste – kan vi ad den vej være med til at skabe en større naturlighed omkring en homoseksuel livsstil, en naturlighed, som kan give bøsser og lesbiske en større tryghed til åbent at turde leve i overensstemmelse med deres identitet. Kunne vi nå det, eller kunne dette bidrage hertil, mener jeg faktisk, at det er meget vigtigt.

Jeg synes i øvrigt, det er glædeligt at konstatere, at regeringspartierne har valgt ikke at trykke på de røde knapper, men vil nøjes med de gule, om jeg så må sige. Jeg synes, det er glædeligt, at det formodentlig kun er Fremskridtspartiet, som får lejlighed til at markere med de røde knapper.

Og så skal jeg i øvrigt blot udtrykke håbet om, at det aldrig må blive nødvendigt at bruge den udvidelse af antidiskriminationsloven, vi her vedtager.

Formanden:

Fru Ebba Strange. Måtte jeg ikke bede øvrige medlemmer om at dæmpe stemmeføringen.

Ebba Strange (SF):

Jeg kan erklære mig helt enig med hr. Torben Lund i det sidste, han sagde, og i alt det, han i øvrigt sagde. Jeg håber heller ikke, det bliver nødvendigt at bruge denne udvidelse af diskriminationslovgivningen.

Jeg vil godt vende mig imod det, hr. Albrechtsen sagde, at dette er udtryk for, at nu kan vi tage det ene område efter det andet.

Den gruppe mennesker, vi inddrager under diskriminationslovgivningen i dag, har følt og oplevet diskrimineringen på deres egen krop, har oplevet den meget stærkt og håber og tror på, at den lovgivning, vi vedtager i dag, kan være med til at øge befolkningens forståelse for, at det er grupper, der har ret til at leve i overensstemmelse med den seksuelle orientering, de har. Derfor er der absolut ikke tale om at tage det ene område efter det andet. Jeg ved godt, at der var nogle, der nævned andre grupper under førstebehandlingen. Det er der ikke tale om her.

Der ligger et langt forarbejde forud for det her. Allerede da diskriminationsloven blev indført i begyndelsen af 1970'erne, var denne gruppe, som det handler om, nemlig først og fremmest de homoseksuelle, fremme med, at de måske også havde brug for den beskyttelse, der kan ligge i en sådan lovgivning. Derfor vil jeg godt vende mig mod de udtalelser, der er kommet fra hr. Albrechtsen.

Jeg skylder Folketinget at meddele, at to af SFs gruppemedlemmer undlader at stemme til lovforslaget ud fra de samme ytringsfrihedsbetragtninger, som hr. Albrechtsen gav udtryk for. Man er i det hele taget imod den indskrænkning af ytringsfriheden, der ligger i denne lovgivning, men man vil ikke stemme imod, fordi vi nu engang har den diskriminationslovgivning, vi har, og den har heller ikke de to medlemmer tænkt sig at foreslå ophævet. Derfor vælger de ligesom resten af Tinget at undlade at stemme.

Jeg er glad for, at der ikke er nogen – ja, måske Kristeligt Folkeparti og måske Fremskridtspartiet, det ved jeg ikke – der har tænkt sig at gå direkte imod det lovforslag, vi står med her.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Spørgsmålet om tolerance og tålsomhed er jo et spørgsmål om holdning; det må man være klar over. Det er ikke noget, vi kan lovgive om. Jeg sagde det under førstebehandlingen, og jeg vil gerne gentage det her.

Det er et meget væsentligt signal, der kommer fra i hvert fald et flertal i Folketinget, at vi herinde mener, at tolerance og tålsomhed også skal omfatte homoseksuelle. Jeg forstår meget godt, at man kan være i tvivl om, hvorvidt der skal lovgives om området.

[Bernhard Baunsgaard]

Jeg må sige, at der er ingen logik og ingen sammenhæng i, at man ikke vil tage tålsomhed og tolerance over for homoseksuelle med i det signal, der gives fra Folketinget og lovgivningsmagten. Så må man gå imod hele lovforslaget; ellers er der ikke logik og sammenhæng i éns holdning.

Jeg anbefaler meget stærkt, at man stemmer for det signal, der gives befolkningen. Vi ønsker herindefra, at man skal vise tolerance og tålsomhed også over for homoseksuelle. De har samme ret som alle andre til at være i dette samfund.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne sige tak til fru Ebba Strange for den præcisering, hun kommer med, og som jeg håber er på hele flertallets vegne. Der bliver ikke tale om at tage det ene område efter det andet og udvide denne lov, men man lægger vægt på, at hvis der skal være en sådan lov, og det er jeg enig med fru Ebba Strange i, så er det klart, at den først og fremmest må beskytte bøsser og lesbiske.

Det, vi altså er grundlæggende i tvivl om, er, om der overhovedet skal være en sådan lov, om det er den rigtige måde at bekæmpe racismen på. Og det giver sig udtryk i, at vi undlader at stemme.

Det er en enormt vanskelig sag, og jeg tror i virkeligheden ikke, at fru Ebba Strange og jeg i intentionen er uenige om, hvad det er for et sigte, vi kæmper for. Der er blot nogle vægtninger mellem forskellige hensyn, som giver anledning til en lidt forskellig stemmeafgivning.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Den tolerance og den tålsomhed, hr. Bernhard Baunsgaard omtalte, er vi enige om. Der er ikke noget i regeringspartierne eller regeringens udtalelser, der på noget punkt fraviger dette, at vi tager afstand fra diskrimination. Det må være således, at det er en tilkendegivelse, der – tror jeg – kan komme til enhver tid fra Folketinget, at vi må tage afstand fra det, der virker diskriminerende, nedsættende ytringer over for andre, der enten har en anden opfattelse eller afviger fra det, der er det sædvanlige – om man vil: det normale.

Det er slet ikke det, der er til diskussion, men når et flertal her udvider strafbarheden af ytringer og udbredelse af ytringer, ved vi – det er fastslået i retspraksis – at sådanne bestemmelser vil kunne få hæmmende indflydelse på massemediernes muligheder for at formidle synspunkter om behandlingen af sådanne mindretal. Det kan ikke komme som en overraskelse for nogen. Det centrale i den bestemmelse, vi har i straffeloven, og som vedrører racediskrimination, og dermed det centrale i den udvidelse, der nu bliver tale om for andre gruppers vedkommende, er, at man kriminaliserer sådanne udtalelser, når de fremsættes med henblik på udbredelse i videre kredse. Derfor skal vi selvfølgelig alle sammen være klar over, hvad vi gør.

Vi foretager noget med denne straffebestemmelse, der begrænser ytringsfriheden, og vi gør det på et tidspunkt, hvor vi ved, at en bestemmelse af den art medvirker til at fremkalde straffesager imod de personer inden for medierne, der foretager denne udbredelse. Det er det, der bevirker, at vi ikke kan stemme for en udvidelse af den lovgivning, vi har i forvejen. Og så skal man ikke bagefter komme og sige: nu er vi betænkelige ved, at der kommer den ene eller den anden dom, der begrænser ytringsfriheden – for det er det, Folketinget er i gang med nu på et nyt område – foruden at sige det andet: at det gør vi altså.

Så kan man have det standpunkt – og jeg respekterer det – hr. Torben Lund gav udtryk for: at det er vigtigere, at man gennemfører bestemmelsen, selv om det får den virkning, jeg omtalte. Jeg respekterer da også, at man vil gøre dette, men jeg er nødsaget til at sige, at så skal man også fuldt ud være klar over, hvad det er, man gør, og det kan ikke hjælpe, at nogen klynker bagefter, hvis eller når der kommer sager imod dem, der foretager udbredelsen, og det er jo gennemgående dagbladene, tv og radio, der foretager dette.

Det er altså det, der er grunden til, at jeg på regeringens vegne må anbefale ikke at stemme for dette lovforslag, som det indstilles her.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Frisindet og ytringsfriheden har først betydning, når vi kæmper for at bevare den, i

[Bernhard Baunsgaard]

det øjeblik vi samtidig kan sætte grænser for, hvad vi vil finde os i. Et frisind, der ingen grænser har, er ligegyldighed. Vi ønsker et frisind, der klart siger, at vi ønsker at sikre, at alle mennesker har lov til at være i samfundet. Vi ønsker at sikre tolerancen og tålmodigheden.

Derfor er vi nødt til at sige: der er grænser for, hvad vi tillader at der gøres over for anderledesfølende og -tænkende. Derfor finder jeg, at det er logisk og rigtigt, at vi giver det signal til befolkningen, at denne tålmodighed, denne tolerance, også gælder homoseksuelle. Jeg har ikke megen respekt for det frisind og den ytringsfrihed, der siger, at alt er tilladt.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg bliver nødt til at komme med en replik til hr. Bernhard Baunsgaard.

Det, som er det konkrete problem i en sag af denne art, netop når det drejer sig om at sikre og også udvide ytringsfrihedens grænser i demokratiet, er, at vi f.eks. har været vidne til, at journalister, som af hensyn til, at vi klart kan få at vide, hvad nogle mennesker desværre går rundt og mener og tænker og siger, viderebringer det, således at vi f.eks. kan bekæmpe racismen eller diskriminationen mod seksuelle mindretal, således at vi kan få det frem i lyset, og således at man dermed kan bekæmpe det netop gennem brug af ytringsfriheden. Det er grundlæggende den eneste metode, som i længden er et værn også for de mennesker, som hr. Bernhard Baunsgaard og jeg er enige om skal have en bedre situation i samfundet.

Dermed har vi altså en anden tanke om, hvordan man forsvaret og sikrer ytringsfriheden på dette konkrete område, end hr. Bernhard Baunsgaard har, og derfor synes jeg, at hr. Bernhard Baunsgaard skulle respektere mit synspunkt og min intention, lige så vel som jeg respekterer hr. Bernhard Baunsgaards.

Formanden:

Jeg tror, det er tredje gang, jeg nu beder om at få mere ro i salen. Der er utrolig mange samtalekredse, og jeg forstår godt, at man har brug for at tale højt for at overdøve hin-

anden, men ordførerne har brug for at følge, hvad der siges på talerstolen.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Med hr. Albrechtsens noget teoretiske og derfor også lidt unuancerede holdning til det her spørgsmål synes jeg det bliver noget uklart, hvordan hr. Albrechtsen forholder sig til, at lovforslaget faktisk består af to paragraffer. Det er kun den ene paragraf, der omhandler straffeloven og ytringer, som hr. Albrechtsens argumentation går på.

Derfor vil jeg gerne høre, hvordan hr. Albrechtsens holdning er til den anden paragraf i lovforslaget, den, der handler om faktiske handlinger og diskrimination i form af faktiske handlinger. Har hr. Albrechtsen også noget imod den paragraf? Det synes jeg ville være rart at få på det rene på nuværende tidspunkt.

Jeg vil i øvrigt godt sige om den diskussion, der har været her, at man altid kan diskutere ytringsfrihed i forbindelse med lovgivning af denne karakter. Men det er først og fremmest et principielt problem, og det bliver hverken mindre eller større af, at vi ændrer den afgrænsning, som gælder i loven. Det er for så vidt to helt forskellige problemstillinger: på den ene side hvem loven skal omfatte, på den anden side ytringsfrihedsdiskussionen. De to ting synes jeg vi skal skelne imellem, fordi et principielt problem jo netop udmærker sig ved, at det har gyldighed, hvad enten det omfatter få eller mange.

Derfor kan vi sagtens føre vores diskussion om ytringsfriheden helt uafhængigt af, hvilke grupper der afgrænses i denne lovgivning, og derfor har jeg heller ikke nogen som helst betænkeligheder ved at være med til at udvide den, selv om jeg godt kan se de samme ytringsfrihedsmæssige betænkeligheder, som andre har gjort opmærksom på. Når jeg ikke har disse betænkeligheder, er det altså, fordi de problemer er principielle, og de bliver hverken mindre eller større af, at vi ændrer afgrænsningen i loven.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg kan bekræfte over for hr. Lenger, at hvad angår faktiske handlinger som f.eks.

[Albrechtsen]

diskrimination ved ansættelse, er vi naturligvis helt enige, og hvis det alene var den paragraf, der var til afstemning, ville vi naturligvis uden betænkeligheder stemme for. Det er jo ytringsfrihedsproblemet, og jeg må på det punkt præcisere, at vi jo ikke stemmer imod, vi undlader. Det er netop, fordi man kan bruge den argumentation, at hvis der skulle være en sådan lov, må den nødvendigvis omfatte det område, der nu skal inddrages; det er vi enige i.

Men vi mener, det er betænkeligt overhovedet at have denne lov, og derfor kan vi selvfølgelig ikke tage et medansvar for at udvide området. Så kan hr. Lenger selvfølgelig mene, at det er meget principielt eller lidt verdensfjernt og sådan noget, men i spørgsmålet om ytringsfriheden er vi utrolig principielle. Man kan skyde os i skoene, at vi er en smule teoretiske, men på det punkt må principperne stå meget klart og i og for sig også teoretisk. Dette er et principielt problem.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal klart understrege, at Fremskridtspartiet naturligvis også tager afstand fra, at man diskriminerer på grund af seksuel orientering, men vi mener, at ytringsfriheden skal have meget vide rammer i det her land. Der er faktisk mange grupper, som kunne komme ind under den lovgivning, hvis man ville lovgive på området. Hvad med f.eks. de handicappede? Der er mange andre grupper i det her land. Vi synes, det er meget svært at bringe det ind under strafferammer og lovgive om det her problem. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om der er nogen, der kunne nævne eksempler, som kan komme ind under denne lovgivning. Det tror jeg faktisk ikke der er nogen der kan.

Jeg vil godt rette det spørgsmål til justitsministeren og til ordførerne for de borgerlige partier, hvorfor de undlader at stemme til det her forslag. Jeg er helt enig med regeringspartierne i bemærkningerne om lovforslaget. Jeg synes, det er udmærket ridset op, og det er også Fremskridtspartiets mening. Men så forstår jeg ikke, at man ikke tager konsekvensen og stemmer imod. Hvorfor udviser man endnu en gang en svag holdning ved at undlade at stemme? Det forstår jeg ikke, og jeg kunne godt tænke mig, at enten justitsmi-

nisteren eller en af de borgerlige ordførere ville svare mig på det.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne efter den venlige opfordring, fru Pia Kjærsgaard kom med, forklare, hvorfor jeg ikke mener, at det ville være rigtigt at stemme imod denne lovgivning.

Det skyldes den opfattelse, der ligger til grund for lovforslaget, det, om man vil, hr. Bernhard Baunsgaard omtalte som et signal til omverdenen, nemlig en tilkendegivelse af, at vi tager afstand fra diskrimination, fra nedværdigende udtalelser.

Jeg mener ikke, man kan sige, at når et parti undlader at stemme, så er det altid et svaghedstegn. Vi har jo en række lovforslag til behandling her i Tinget, hvor der kan være tale om forskellige hensyn. Hvis vi vendte os imod dette lovforslag, ville vi selv opfatte det som en afstandtagen fra det, at vi opfatter diskrimination og nedværdigende udtalelser som noget, vi ikke kan billige.

Derfor kan vi altså ikke stemme imod. Jeg mener ikke, at det standpunkt formindsker vor advarsel over for de partier, der vil gennemføre det. Det er helt afgørende principper – det har fru Pia Kjærsgaard ret i – det her drejer sig om, hvad også andre har fremdraget.

Signalet til omverdenen, som hr. Bernhard Baunsgaard omtaler, er vi enige i, men man gør det strafbart ikke alene at udtale sig, men også at udbrede det, der udtales, og derved er det en begrænsning af ytringsfriheden.

Jeg har forstået tilkendegivelser, der er kommet fra hr. Torben Lund, fru Ebba Strange og hr. Bernhard Baunsgaard, på den måde, at de ønsker tilbageholdenhed med hensyn til anklagemyndighedens rejssning af sager. Det vil jeg selvfølgelig gerne efterkomme, og jeg vil sige i den forbindelse, at det selvfølgelig er noget, der vil gælde hele området, ikke alene det, vi her taler om, men også, når det drejer sig om racediskrimination – altså en tilbageholdenhed med hensyn til at rejse sag. Sådan har jeg forstået tilkendegivelserne.

Men jeg er på den anden side nødsaget til at sige, at vi ikke kommer uden om at rejse disse straffesager, hvis det er klart efter den lovregel, man nu indfører, og dem, vi har i forvejen, at der er sket en overtrædelse.

[Justitsministeren]

Jeg synes, jeg gerne ville have det på det rene, få dette ganske afklaret, for det er noget, der har betydning for administrationen af loven senere.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

For at der ikke skal herske tvivl, vil jeg sige, at Kristeligt Folkeparti stemmer imod, som der står i betænkningen. Det gør vi af den grund, at vi mener, at der er mange andre grupper, der med lige så fuld ret kunne komme med ind under dette, hvis det skulle være. Det har denne debat også vist. Hvad med den diskrimination, der finder sted af handicappede, som ikke kan komme på feriehem, som ikke kan komme på restaurationer? Hvad med alle de ældre, som ikke kan få den ene og den anden behandling, som bliver bortvist, bare fordi de er ældre? Man kunne blive ved og blive ved.

Kristeligt Folkeparti mener ikke, at de homoseksuelle skal indtage en særlig stilling på dette område, og derfor stemmer vi imod.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg glædede mig over fru Inger Stilling Pedersens indlæg tidligere angående dette og beklager dybt, at fru Inger Stilling Pedersen ikke har gjort sig de samme overvejelser som justitsministeren. Jeg synes, det er rigtigt, som justitsministeren sagde, at der også ligger et signal i at undlade at stemme til lovforslaget. Og så kan jeg jo glæde mig over, at biskopperne ikke deler fru Inger Stilling Pedersens opfattelse, i hvert fald ikke alle sammen. Det store flertal har en anden opfattelse.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg synes ikke, hr. Bernhard Baunsgaard skulle blande biskopperne mere ind i det her Folketing, end biskopperne selv gør. Det er rigeligt foruden. Hr. Bernhard Baunsgaard bør ikke lade biskoppernes politiseren komme endnu mere ind i Folketinget, end tilfældet er.

Efter den forklaring, justitsministeren gav – den siger jeg naturligvis tak for – synes jeg da, at ministeren sammen med de tre rege-

ringspartier skulle stemme for lovforslaget. Jeg forstår stadig væk ikke den holdning, regeringspartierne indtager ved at undlade at stemme til dette forslag. Bemærkningerne er, som jeg sagde før, udmærkede, de er endda en smule skarpe i forhold til, hvad der plejer at komme fra regeringspartierne, og jeg kan erklære mig helt enig med regeringspartierne i bemærkningerne. Og så burde de faktisk også stemme imod.

Jeg vil godt spørge justitsministeren, om han ikke er enig med mig i, at hvis man føler sig krænket – og det kan der indimellem være god grund til – så er der en injurielovgivning, og den er langt det mest nødvendige, vi har, og den skal vi naturligvis bibeholde. Men der er jo den forskel, at det er én selv, der skal lægge sag an, hvis man blive angrebet, hvis man føler sig udsat for injurier, i modsætning til, hvad der gælder diskriminationslovgivningen.

Men jeg synes stadig væk, det er svagt, og jeg mener, vi har rigeligt i den injurielovgivning, vi har herhjemme, hvis man af forskellige grunde, bl.a. den, vi diskuterer her i dag, føler sig krænket på den ene eller anden måde.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jo, det har fru Pia Kjærsgaard ganske ret i, og derfor forstår jeg heller ikke denne store interesse for at få en selvstændig bestemmelse i straffeloven, der foranlediger, at det offentlige skal rejse sagen, hvis bestemmelsen er overtrådt.

For det er sådan, som det har været igennem mange år, at der for den, der føler sig krænket, den, der mener, der er rejst en sigtelse imod ham eller fremsat ærerørige udtalelser, er adgang til selv at rejse sagen. Det offentlige kan jo i visse tilfælde også komme ind i injuriesager. Det kan jeg ikke komme nærmere ind på.

Men jeg vil blot sige, at fru Pia Kjærsgaard har ganske ret i, at det burde være tilstrækkeligt i dette tilfælde og med hensyn til det, man vil værne her, at kunne henvise til straffelovens bestemmelser om, at man kan rejse sager for injurier.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

[Lenger]

Undskyld, men jeg synes, vi skal have lidt på det rene, hr. justitsminister, hvad det er, fru Pia Kjærsgaard har ret i.

Fru Pia Kjærsgaard fremførte det synspunkt, at man jo bare kunne bruge injurielovgivningen. Må jeg spørge justitsministeren, om injurielovgivningen f.eks. giver mulighed for at rejse en sag, hvis en person på grund af seksuel orientering formenes adgang til en restaurant? Det er jo noget af det, som dette forslag går ud på. Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om injurielovgivningen giver anledning til det, for det var jo det, som fru Pia Kjærsgaard talte om, og som justitsministeren unuanceret sagde at fru Pia Kjærsgaard havde ret i.

Jeg vil også gerne spørge justitsministeren, om injurielovgivningen giver adgang til at rejse en sag, hvis en gruppe generelt forhånes eller nedværdiges og der ikke er tale om enkelte individer, der forhånes eller nedværdiges. Er det ikke sådan, at der skal være tale om eller i hvert fald tæt på at være tale om enkeltindivider, for at man kan bruge injurielovgivningen? De to spørgsmål vil jeg gerne bede justitsministeren om at besvare, sådan at det kan blive nuanceret lidt, hvad det var, han mente, da han uden videre sagde, at fru Pia Kjærsgaard havde ret.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg tror ikke, hr. Lenger hørte rigtigt efter, for jeg refererede egentlig ganske klart, hvad injurielovgivningen går ud på. Jeg sagde udtrykkeligt: hvis der er rejst en sigtelse eller fremsat ærerørige udtalelser, kan man fra privat side rejse en injuriersag efter bestemmelserne i straffeloven, og i visse tilfælde kan det offentlige gøre det.

Det medfører jo, at i det tilfælde, der blev nævnt, med restauranten, kan jeg ikke se der er nogen basis for en injuriersag.

Det andet tilfælde ligger mere tvivlsomt. Vi kender jo lidt til den sag, som Politiforbundet har rejst, hvor der, så vidt jeg husker, var en afvigende opfattelse instanserne imellem, i hvert fald en noget forskellig stillingtagen. Så det kan jeg jo ikke svare ja eller nej til.

Jeg vil sige, at i visse tilfælde mener jeg at man igennem bestemmelserne om injurier kan rejse sager, når det er en gruppe, men

det skal vel nok være en mere afgrænset gruppe, der er tale om.

Men må jeg så spørge hr. Lenger: vil der i det hele taget efter de tilkendegivelser, jeg har fået fra ordførerne for tre partier her, være tale om, at man skal rejse sager efter den nye bestemmelse i det tilfælde, der blev nævnt med restauranterne? Jeg har forstået, at der skulle være tilbageholdenhed med at benytte paragraffen som helhed, og denne tilbageholdenhed må vel betyde, at man ikke rejser enhver sag, der kunne være tale om.

Hvis det, man ønsker, er, at det skal være i de særlig grelle tilfælde, der bliver tale om at anvende denne bestemmelse, så mener jeg altså, at det værn, man gerne vil have, ville have været tilstrækkeligt igennem den lovgivning, vi har i forvejen.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Jeg vil gerne sige tak til justitsministeren for svaret. Det var rart at få den første udtalelse modificeret noget.

Dernæst vil jeg gerne tilslutte mig de udtalelser, som hr. Torben Lund og fru Ebba Strange og hr. Bernhard Baunsgaard har fremsat om tilbageholdenhed med at rejse sager. Jeg er også en af forslagsstillerne, og jeg deler helt den opfattelse.

Det er selvfølgelig svært, som ministeren også har været inde på, at sætte grænserne – og i hvert fald at sætte grænserne, før vi står over for konkrete situationer – men i enkelttilfælde, der måske ikke skyldes nogen egentlig holdning, men ofte misforståelser, hvor der sker diskrimination, mener jeg da bestemt ikke der skal rejses nogen tiltale.

Hvis man derimod kommer ud for, at en restaurant f.eks. generelt nægter at servere for eller give adgang til personer på grund af seksuel orientering, synes jeg vi er ovre i det område, hvor vi kan tale om, at der nok må rejses tiltale.

Formanden:

Det er snart meget længe siden, vi gik over til de afsluttende korte bemærkninger.

Hr. Torben Lund har ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det er bestemt ikke for at forlænge debatten, tværtimod. Jeg synes, vi er nået ind i noget juridisk spilfægteri, som sagen egentlig slet ikke fortjener.

Et flertal her i Folketinget vedtager nu om et øjeblik, at man ikke må diskriminere på grund af seksuel orientering, og det vil i praksis som regel sige på grund af homoseksualitet. Så synes jeg ikke vi her skal stå og fægte os ind i en hel masse tilfælde om, hvornår der nu skal rejses tiltale, og hvornår der ikke skal rejses tiltale.

Mit indtryk er, at alle – måske på nær fru Pia Kjærsgaard – er enige om, at denne lovgivning har sin største betydning i de sidegevinst, der kan være ved lovgivningen. Et flertal har også tilkendegivet over for justitsministeren, at vi ikke ønsker, at vedtagelsen af denne lovgivning skal udløse en hel stribe af retssager om diskrimination i forhold til homoseksuelle, men vi ønsker da naturligvis, sådan at vi kan gøre brug af den, og sådan at vi kan undgå diskrimination og der kan sanktioneres over for diskrimination, når vi virkelig har et groft tilfælde. Derfor synes jeg ikke, at vi skal bevæge os yderligere ud i juridiske fortolkninger.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er jo før set, at Folketinget har vedtaget et eller andet, hvor man har stillet nogle hensigter op, som overhovedet ikke kunne overholdes. Og så skal vi høre heroppefra, at man ikke ønsker, at der skal lægges i stribevis af sager an! Men hvordan kan man egentlig forhindre det? Hvordan kan man undgå det, når dette lovforslag bliver vedtaget? Det er en rent akademisk betragtning, vil jeg kalde det.

Jeg har en fornemmelse af, at regeringspartierne og Fremskridtspartiet er meget enige i denne sag. Jeg tror faktisk ikke kun, at det er fru Pia Kjærsgaard fra Fremskridtspartiet, som har nogle andre synspunkter i denne sal.

Men jeg skal da glæde mig over, at Kristeligt Folkeparti har mandet sig op til at ville stemme imod. Det kan da kun glæde mig. Nu tror jeg nok, at Fremskridtspartiet måske har et lidt andet syn på personers seksuelle

orientering, som det så smukt udtrykkes, end Kristeligt Folkeparti har. Vi har nok ikke helt den samme begrundelse for at stemme imod. Men jeg skal glæde mig over, at i hvert fald ét regeringsparti har mandet sig op til at stemme imod i stedet for at undlade at stemme – som de øvrige tre regeringspartier.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Afstemning***Lovforslaget**

vedtoges med 63 stemmer (S, SF og RV) mod 7 (FP og KRF); 54 (KF, V, CD, VS og Gade (SF)) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 77:

Forslag til lov om ændring af lov om frikommuner.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 12/11 86. Første behandling 20/11 86. Betænkning 30/4 87. Anden behandling 5/5 87. Tillægsbetænkning 6/5 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Agerschou (SF):**

Som vi sagde ved andenbehandlingen, er SF enig i frikommuneforsøget som idé. Det er efter vores opfattelse positivt, at der udføres forsøg, der kan åbne nye, perspektivrige og grænseoverskridende måder for kommunerne at arbejde på.

Men vi mener, at det nuværende frikommuneprojekt er i gang med at blive uacceptabelt forpjuget. Det er endt i noget roderi. Der skal laves forsøg på områder, hvor der ikke er nogen som helst grund til at lave forsøg. Man kan bare beslutte sig med det samme. Omvendt er der meget få af forsøgene, der har præg af visioner, og vi har konstate-